

JÓ GYAKORLATOK

2010. március 13.

I. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (EBT):

20 diszkriminációs alapot tartalmaz: **nem**, faji hovatartozás, bőrszín, nemzetiség, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozás, anyanyelv, fogyatékoság, egészségi állapot, vallási vagy világnézeti meggyőződés, politikai vagy más vélemény, családi állapot, anyasága (terhessége) vagy apasága, **szexuális irányultság, nemi identitás**, életkora, társadalmi származás, vagyoni helyzet, a foglalkoztatási jogviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozás, egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző.

A nemi identitás szerepeltetése az EBT védett kategóriái között nem magyarázható az uniós elvárásokkal, hiszen a törvény meghozatalakor ebben a tekintetben egyedülálló volt nem csak Európában, hanem az egész világon. A nemi identitás szerepeltetése elsősorban egyes magyar civil szervezetek, a Háttér Társaság a Melegekért és a Magyar Helsinki Bizottság, hatékony érdekképviseleti munkájának köszönhető. E szervezetek az Igazságügyi Minisztérium által biztosított nyilvános konzultációs lehetőséggel élve fogalmazták meg a nemi identitás védett kategóriává tételét támogató álláspontjukat. A törvényalkotók és a civil szervezetek elszántsága révén egy olyan új törvényt fogadtak el Magyarországon 2003-ban, melynek egyes elemei teljesen harmonizálnak az európai uniós normákkal, míg mások meg is haladják azokat.

FELHÁBORODÁS, MEGLEPETÉS is kísérte...

Cigánynak lenni nem betegség, nem születési hiba vagy baleset következménye, nem hasonlítható össze a szexuális irányultsággal vagy a nemi identitás problémáival

(Farkas Flórián, a Fidesz – Magyar Polgári Párt parlamenti képviselője, 2003. november 25. <http://www.parlament.hu>)

Hangsúlyozom a meglepetésemet, miszerint nem a nemek közötti, tehát férfiak és nők közötti megkülönböztetést tiltja a törvény, hanem a homályosan megfogalmazott nemi identitás szerinti megkülönböztetést. Az identitástudat szerint köztudottan nem a nők és a férfiak alkotják a fogalmi ellentétpárt, hanem a női identitástudatú nők és a női identitástudatú férfi transzvesztiták együttesen alkotják az egyik tábor, míg a többiek a másikat. Nem értem, hogy miért részesíti előnyben az előterjesztő a kevésbé megfogható nemi identitástudatot az objektíven létező nemi hovatartozással szemben.

(Lezsák Sándor, a Magyar Demokrata Fórum parlamenti képviselője – 2003. november 25. <http://www.parlament.hu>)

**II. AGE CONCERN – the UK's largest
charity working with and for older people**

**Az Egyesült Királyság legnagyobb
jótékonyági szervezete: az idősekkel az
idősekért**

**Information Sheet IS30 – Anglia (2007.
január)**

Az FtM Network-kel együttműködve dolgozták ki.

[Planning for later life: transgender people](http://www.ageconcern.org.uk/AgeConcern/Documents/IS30TransgenderJan2007.pdf)

<http://www.ageconcern.org.uk/AgeConcern/Documents/IS30TransgenderJan2007.pdf>

Transszá válás idősebb korban

Idősebbé válás transzemberek esetén (kevés tudható arról, milyen élet vár az idősebb transzemberekre – most derül ki, mi történik azokkal, akik pl. több, mint 30 éve vesznek részt hormonterápián, vagy akiket még a 60-as 70-es években alkalmazott régebbi orvosi technológiák alkalmazásával műtöttek át)

GRA 2004 – jogi háttér praktikus alkalmazása (Gender Recognition Act) 2005 áprilistól hatályos

Pénzügyi kérdések (nyugdíj, adó, TB, bankügyek)

Foglalkoztatási jogok

Magánélet tiszteletben tartása (pl. orvosi szolgáltatások igénybevétele esetén)

Szolgáltatások idős transzemberek számára (otthoni gondozás, idősothtonok stb.)

Végrendelet, hagyatéki kérdések

Teendők transzemberek halála esetén – Előfordul, hogy a rokonok nem biztosak benne, mi a helyes döntés: a halotti anyakönyvi kivonatban pl. a születési nemet szerepeltetik. Ha van „gender recognition certificate (GRC)”, akkor egy ilyen döntés megváltoztatható.

Segítség a partnereknek (a transzpartner és az identitás-fenyegetés)

III. Új ILGA-Europe kampányposztterek (2010)

**III.1) A transzszexuális munkavállalók
diszkriminációja törvénytelen.**

**Az európai törvényi előírások teljesen
egyértelműek.**

Mi a helyzet a te országod törvényeivel?

III.2) A transznemű emberek nem mentális betegek.

Jelenleg a transznemű identitásokat mentális betegségként kezelik. Az orvosok és pszichiáterek hozzák a legfontosabb döntéseket a transznemű emberek identitásairól. Sok transznemű ember megterhelő és megalázó fizikai és pszichológiai teszteknek, kezeléseknak, eljárásoknak van kitéve. Ennek eredményeként a transznemű emberek nem urai többé saját testüknek, identitásuknak, életüknek.

Az ILGA-Europe kiáll a transznemű emberek tiszteletéért és méltóságáért. A patologizálás befejezését követeljük – a szükséges egészségügyi ellátások fenntartása mellett.

Vessenek véget a transznemű emberek patologizálásának!

ILGA-Europe támogatja az **International Trans Depathologization Network** kampányát. <http://www.stp2012.wordpress.com>

IV. HELYI SZINTŰ VÉGREHAJTÁSI ÚTMUTATÓ 2006/54/EK irányelv alkalmazásához

**2006/54/EK. Irányelv a férfiak és nők közötti
esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének
megvalósításáról a foglalkoztatás és a munkavégzés
területén**

Transgender people and the Gender Recast Directive -
Implementation Guidelines (December 2009)

[http://www.ilga-
europe.org/europe/publications/reports_and_other_materi
als](http://www.ilga-europe.org/europe/publications/reports_and_other_materials)

Végrehajtás helyi szinteken:

- **Transznemű emberek szerepeljenek az esélyegyenlőségi törvény(ek)ben**
- **EBH**
- **Érzékenyítés a nemváltoztatás alapján létrejövő diszkriminációs formákra**
- **Az irányelvet ismertető fórumokon hangozzék el világos utalás a nemváltoztatásra**
- **Pozitív megkülönböztetés alkalmazása (ahol lehetséges)**
- **Nyugdíjkorhatár megállapítása (nem a születési, hanem) a megváltoztatott nem szerint**
- **TB és nyugdíj tervezetek kialakításánál a transzemberek és partnereik igényeinek figyelembevétele**
- **Az irányelvvel nem harmonizáló törvények, rendeletek és előírások megszüntetése**

**V. 2009. május 16. Nemzetközi homofóbia és
transzfóbia ellenes világnap előestéjén
A francia egészségügyi miniszter, Roselyne
Bachelot bejelentése:**

**A transzszexualitást nem sorolják a
továbbiakban a mentális betegségek közé!**

**Homosexualitás & Socialisme (HES): *egy régóta
esedékes győzelem***

**(+ Jelentés a transzcsaládokról 2009 szept.– egy új
jelenség, ami máris átpolitizálódott)**

2010-02-12: MR1 Esti Krónikában vezető hír.

+ Aznap: www.hirado.hu- n is megjelenik:

Franciaország nem tekinti többé elmezavarnak a transzszexualitást

2010. február 12. 22:23

Az európai ország az első a világon, amely törölte a nemi azonosságtudattal kapcsolatos zavarokat az elmebajok listájáról

Franciaországban nem tekintik többé mentális betegségnek a transzszexualitást. Egy új rendelet a világon elsőként törölte a pszichiátriai betegségtípusok listájáról azt a tudatállapotot, amely miatt valaki szabadulni akar a születés szerinti nemétől, és férfiből nővé, vagy nőből férfivá szeretne válni.

A transzszexualitás eddigi meghatározása az ENSZ Egészségügyi Világszervezetének (WHO) besorolásából következett. Roselyne Bachelot-Narquin francia egészségügyi miniszter még 2009. május 16-án, a homofóbia és transzfóbia - azaz a homoszexuálisok és transzneműek hátrányos megkülönböztetése - elleni harc világnapja előtt bejelentette, hogy Franciaországban nem fogják többé pszichiátriai betegségnek tekinteni a transzszexualitást.

A világnap alkalmából a világ számos politikai és tudományos személyisége írt alá közös nyilatkozatot, felszólítva a médián keresztül a WHO-t, hogy "ne kezelje többé mentális betegeként a transzszexuálisokat".

VI. FIATALKORI BEAVATKOZÁSOK

Kim Petras – Németországban a nemátalakító műtétek alsó korhatára 18 év, Petras azonban még csak 12 éves volt, amikor sikerült meggyőznie az orvosokat, hogy neki tényleg szüksége van erre a beavatkozásra. Az eljárást a betegségbiztosítása fedezte, mivel az állapotát hivatalosan is betegségnek nyilvánították.

http://tsonline.blog.hu/2009/02/06/16_eves_nemet_tinisztar_a_vilag_legfiatalabb_atoperaltja

Amikor Butch Greenblatt még Meredith Greenblatt volt, sűrű, barna hajú 8-9 év körüli kislány, nagy barna szemekkel és sok aranyos szeplővel, azt mondta a szüleinek, hogy születésnapjára egy nemváltó műtétet szeretne.

"Emlékszem, hogy azt mondtam nekik, hogy megvan, mi akarok lenni nagy koromban", mondja Butch, és kissé elneveti magát. "Azt gondolták, majd azt mondom, hogy orvos, ügyvéd, vagy valami ilyesmi. De mikor azt mondtam, hogy fiú akarok lenni, és kérek egy nemváltó műtétet... azt hiszem, mindig is tudtam, hogy más vagyok."

ILGA Newsletter, 2003 január

<http://tsonline.blog.hu/2007/06/01/butch>

VII. Citta' di Torino – SERVIZIO LGBT

LGBT Office for Overcoming Discrimination Based on Sexual Orientation and Gender Identity

LMBT Iroda – 2001. február óta

Célok:

- a homoszexuálisok és a transzszexuálisok szükségleteinek felmérése életük jobb megismerése révén – testre szabottabb kezdeményezések kialakítása érdekében
- a jogi környezet diszkriminatív részeinek feltérképezése
- külföldi és olasz tapasztalatok összehasonlítása a homoszexuálisok és a transzszexuálisok jogvédelme terén
- érzékenyítés és tájékoztatás

Megvalósítás:

- képzések (az önkormányzatban, oktatásban + szociális és egészségügyi szakmában dolgozók számára)
- civil szervezetekkel együttműködve
- **jobb munkapiaci hozzáférés biztosítása transzszexuálisok számára**

(Information addressed to entrepreneurship on the themes of access to the labour market for transsexuals)

VIII. Első olasz transzbörtön

2010. március végén nyílik – Empoli városban (Toscanában, Firenze közelében).

A hírt üdvözték az olasz LMBT aktivisták.

Aurelio Mancuso (Arcigay elnök): Nagyon fontos kezdeményezés. ... Nem szegregáció, hanem jobb, testre szabottabb lehetőségek biztosítása a számukra (speciális igények: pl hormonkezeléssel vagy HIV-fertőzöttséggel összefüggésben).

Az olasz börtönnépesség 1-2%-a lehet transznemű.

1000 nm – 26 cella – 40 női és férfi börtönőr

IX. New York City Department of Homeless Services – új eljárás a hajléktalanok ellátásában

Eddig: a születési nem volt a meghatározó az „egynemű” hajléktalanszállókba való bebocsáttatás kritériumaként – ezután a nemi identitás a döntő (2006. január 31-től)

Tervbe vett kiegészítés: érzékenyítő tréning a hajléktalanszállók dolgozóinak.

http://www.gendercentre.org.au/world_news.htm#Homeless

X. Az American Civil Liberties Union (ACLU) és Peter Oiler, a Winn-Dixie által kirúgott átöltöző (cross-dressing) teherautósofőr esete – 2000

<http://www.laaclu.org/newsArchive.php?id=239#n239>

Amikor 25. házassági évfordulójukat ünnepelték feleségével, a férj női ruhába öltözve jelent meg – ezért kirúgták 20 évi munkaviszony után, arra hivatkozva, hogy rontja a cég imidzsét.

Az ügy tkp arról szólt, hogy egy munkavállaló kirúgható-e azért, mert a munkaadója szerint nem úgy néz ki vagy nem úgy viselkedik, ahogy ez egy férfitől elvárható lenne... A háttérben ugyanazt a megközelítést találjuk, ami a melegek elleni diszkrimináció mögött is húzódik.

Erről a házas, heteró louisianai teherautósofőről senki nem gondolta volna, hogy bármi köze lehet a melegjogokhoz, mégis hirtelen közös platformra került azokkal a melegekkel és lesbikusokkal, akik azért harcolnak, hogy munkájuk alapján ítéljék meg őket – és ne abból kiindulva, hogy mennyire felelnek meg a nemi sztereotípiáknak.

XI. „HÍRESEK”

**A világ első nyíltan TS parlamenti képviselője
– Új Zéland (Wairarapa), 1999-2007 MP**

http://en.wikipedia.org/wiki/Georgina_Beyer

INNOVATORS – TIME 100: The Next Wave – Civic leaders

ÚJÍTÓK – a Time 100-as listáján a civil vezetők (2001) között **Riki Wilchins** – a nemi sztereotípiák meghaladásáért küzdő **Gender Public Advocacy Coalition (Gender PAC)** elnöke (www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1957717,00.html)

**Jenny Bailey – Cambridge 801.
polgármestere, az Egyesült Királyság első
transznemű polgármestere (2007-2008),
akinek a partnere is transznemű nő.**

Amanda Simpson – Barack Obama kormánytanácsadója

<http://www.intraa.org/amanda-simpson/> (12. 31. 2009)

Amanda Simpson, who has served on NCTE's [National Center for Transgender Equality – 2003, Washington DC

<http://transequality.org/>] Board of Directors for the past 3 years,

has been appointed by the Obama Administration as a Senior Technical Advisor to the Department of Commerce. She'll be working in the Bureau of Industry and Security.

Kim Coco Iwamoto – Hawaii Board of Education tagja
Oahu sziget képviselőjében (USA)
Hawaiian Becomes Highest-Elected Transgender Official
November 16, 2006

<http://www.foxnews.com/story/0,2933,229937,00.html>

**Aya Kamikawa – egyetlen LMBT
választott politikai tisztségviselő Japánban,
kétszer is megválasztották (2003, 2007)**

**Vladimir Luxuria – az első olasz
transznemű parlamenti képviselő
2006-2008 (Róma, KP)
színész, előadó, politikus**

Stu Rasmussen – a 9.600 fős amerikai Silverton (Oregon) polgármestere immár harmadszorra

<http://webservices.orcities.org/CityCouncil/tabid/4504/Default.aspx>

“I am a dude, I am a heterosexual male who appears to be a female. What I’ve done is blackmail-proof myself.”

Köszönöm a figyelmet!

Lehet kérdezni... J